

List izhaja vsakih štirinajst dni
Uredništvo in uprava:
Trst, Ul. Capitolina 3 - telef. 44-046. 44-047
Dopisništvo za goriško pokrajino.
Gorica - Ul. XXIV maggio 18, telef. 24-36
Celoletna naročnina 1000 lir, polletna 550
lir. - Poštni tekoči račun: «Delo» - Via Ca-
pitolina 3 - Trieste 11/7000.

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Podprite borbo
miljskih
delavcev!

Obnovljena izdaja - Leto XX. - Štev. 3 (713)

TRST - 2. februarja 1968

Posamezna številka 40 lir

Spedit. in abb-
post. Gruppo II

Solidarnost z delavci v ladjedelnici Felszegy

Pretekli teden se je kriza ladjedelske industrije na Tržaškem še bolj zaostрила. Ladjedelnici Felszegy v Miljah proti stečaj. Delavci so bili prisiljeni podvzeti skrajne korake v borbi za svoje pravice. V četrtek, 25. januarja so zasedli vse ladjedelske obrate. Ustanovljen je bil svet, ki upravlja podjetje. Z delavci v borbi so solidarne vse Milje.

Ladjedelnica Felszegy se že dolgo časa nahaja v krizi zaradi pomanjkanja naročil. Zabredla je tudi v velike dolgove. Podjetje mi plačalo niti vseh zavarovalnih prispevkov zavodu INPS. Sedaj, kot je znano, podjetju proti stečaj. Če bi do tega prišlo, bi se 500 delavcev znašlo na cesti brez pripadajoče odpravnine in obenem tudi brez sleherne perspektive za bodočnost. Toda to še ni vse, kajti z zapretjem ladjedelnice Felszegy bi izgubilo delo še drugih 1.000 delavcev, zaposlenih pri različnih podjetjih, ki delajo za ladjedelnico. Povsem razumljivo je, da bi vse to povzročilo zelo hude posledice, saj bi bile močno prizadete vse kategorije prebivalstva.

Tajništvo tržaške federacije KPI, ki se je sestalo takoj po zasedbi ladjedelnice da razpravlja o položaju, ki je nastal in ki je rezultat vladne politike in CIPE, je v posebnem sporočilu med drugim poudarilo, da mora vsaka rešitev omenjenega vprašanja upoštevati, da je treba ohraniti proizvodnjo ladjedelnice, obdržati sedanjo raven zaposlenosti in zagotoviti pravice, ki si so jih delavci doslej priborili. Za doseg tega obvezuje tajništvo federacije KPI vse svoje organizacije, naj podpro miljske delavce, svoje predstavnike v parlamentu, v deželnem, pokrajinskem in v občinskih svetih pa pooblašča, naj sprožijo najbolj primerne pobude za rešitev tega vprašanja.

V Rima je odpotovala posebna delegacija, ki jo je vodil župan Millo. Do trenutka, ko to poročamo, še ne vemo, kaj je delegacija dosegla v Rimu.

Miljska občinska uprava bo objavila posebno spomenico o gospodarskem položaju. Uprava med drugim poudarila, da je zmanjkalo leta 1964, ko so zaprli ladjedelnico Sv. Roka, 600 stalnih delovnih mest v malih in srednjih podjetjih, ki so delala za ladjedelnico. Nad 2.000 oseb se je zaradi slabega gospodarskega položaja izselilo v druge kraje in celo v tujino. Med njim so bili v večini mladi specializirani delavci in tehničarji.

Okrepitev ladjedelnice Felszegy je predstavljala edino nadomestilo za izgubljeno ladjedelnico Sv. Roka in edino nadomestilo predstavlja še vedno, če pomislimo na stalno upadanje števila zaposlenih v tržaški pokrajini, kot je razvidno iz uradnih statističnih podatkov.

V zadnjih štirih letih je zmanjkalo na Tržaškem 9.370 delovnih mest, od teh 3.635 samo v lanskem letu, oziroma 1.208 zadnjih dveh mesecih 1967 leta.

Občinski svet v Miljah je na svoji izredni seji, ki je bila preteklo soboto soglasno odobril resolucijo, v kateri opozarja pristojne oblasti, da bi zapora ladjedelnice, oziroma stečaj podjetja še bolj poslabšala krajjevo gospodarstvo, ker bi bilo ob delo in zaslužek ne samo 500 delavcev iz ladjedelnice Felszegy, ampak tudi nad 1.000 delavcev, ki so zapo-

sleni pri zunanjih podjetjih, ki delajo za to ladjedelnico.

Poslanica Marija Bernetičeva je naslovila na ministra za industrijo in trgovino, za trgovinsko mornarico in državne udeležbe vprašanje, da bi zvedela kakšne ukrepe so storili v zvezi s položajem v ladjedelnici Felszegy, ki so jo zasedli delavci, da bi zagotovili nadaljevanje proizvodnje, polno zaposlitev in ohranitev vseh svojih pravic.

V vprašanju tovarišica Marija Bernetičeva poudarja resnost položaja in opozarja na nevarnost stečaja podjetja, kar bi še bolj poslabšalo celoten položaj gospodarstva na Tržaškem, zlasti pa na ladjedelniškem področju.

Istim ministrom je naslovil podob-

no vprašanje tudi senator Vidali. Tudi senator Vidali opozarja na nevarnost, da se poslabša gospodarski položaj na Tržaškem.

Tudi načelnik komunistične skupine v tržaškem občinskem svetu inž. Antonino Cuffaro je predložil posebno vprašanje, naslovljeno na tržaškega župana. V vprašanju želi izvedeti, ali so ovire posledica sklepov CIPE. Svetovalec Cuffaro vabi tržaški občinski odbor, naj se zavzame za ugodno rešitev ladjedelnice v Miljah in naj izkaže konkretno solidarnost s stavkajočimi.

Zadnja vest

Tržaško sodišče je v sredo proglašilo stečaj ladjedelnice Felszegy. Prišlo je torej do najslabše rešitve. Razglas stečaja kaže, da v Rimu niso bili doseženi stvarni rezultati. Sedaj se bodo akcije morale preusmeriti zato, da se najde rešitev za prizadete delavce.

Provokacija na Koreji

Američani so povzročili novo hudo provokacijo na Daljnem vzhodu. Njihova vohunska ladja «Pueblo» je priplula v bližino Severne Koreje. Vojska LR Koreje je ladjo in vso njeno posadko zajela.

Nastala je nova afera. Ameriška vlada je nemudoma zahtevala vrnitev ladje. Zahtevala je tudi, naj se severnokorejska vlada opraviči zaradi te akcije. Ameriški kontraadmiral John Smith je na sestanku vojaške komisije za premirje med drugim poudaril, da si ZDA pridržujejo pravico zahtevati odškodnino.

Takoj po zavzetju «Pueblo» je največja ameriška vojna ladja-letalonosilka «Enterprise» odplula iz nekega japonskega pristanišča. Vojna oblast je izdala povelje, v katerem je bilo rečeno, naj bo «Enterprise» pripravljena za «morebitno nujno akcijo». Tudi nekatere druge ameriške vojne ladje so prejele enak ukaz.

Ameriška vlada je takoj vzela v

pretres nastali položaj. Med drugim zahtevala tudi nujno sklicanje Varnostnega sveta.

Položaj na Daljnem vzhodu je torej v hipu postal silno napet. Kljub temu, da je «Pueblo» kot vojaška vohunska ladja plula v bližini Koreje in kljub temu, da je bilo že to zelo jasen dokaz provokacije, je vlada ZDA že od vsega začetka zatrdjevala, da je «žrtev». Moskovska «Pravda» je že prvi dan po ugrabitvi «Pueblo» pisala o odmevih na provokacijo ameriške vohunske ladje v obalnih vodah LR Koreje. Londonski «Times» je zahteval od ZDA, naj ne store česa pre nagljenega, saj je položaj že tako dovolj nevaren. Pariški «Figaro» je izrazil upanje, da se bodo izognili hudemu mednarodnemu zapletljajju; «Humanite» pa je zapisal: «Spet so, tako, kot v Vietnamu, kot na Srednjem vzhodu, kot na Kubi in v Santo Domingu, kot v Kongu, Američani tisti, ki podtikajo požar.»

Akcija za reševanje dolarja

Črna senca vietnamske vojne

Nedavna turneja ameriškega posebnega odposlanca Katzenbacha po zahodni Evropi je razkrila neki novi vidik zunanje političnih težav, v katere je vojna v Vietnamu spravila Združene države Amerike. Gre za devizne restriktivne ukrepe, ki jih je na novo leto objavil predsednik Johnson, da bi obvaroval omajani položaj dolarja na svetovnem deviznem trgu. S temi ukrepi se v različnih oblikah skuša doseči temeljni smoter, da bi se zmanjšalo otekanje dolarjev iz ZDA.

Omajani tečaj dolarja je povzročil zaskrbljenost vlade v Washingtonu ne le zavoljo tega, ker bi devalvacija povzročila skrajno nezaželeno reakcijo v državi. S tem bi nastale tudi velike motnje v celotnem svetovnem monetarnem sistemu.

Primanjkljaj v plačilni bilanci ZDA se je začel čedalje vidneje kazati kot trajna tendenca že pred leti. V zadnjem času pa je ta tendenca postala resnejša in je prisilila ameriško vlado k obrambnim ukrepom. Ti ukrepi prizadenejo hkrati interese drugih držav, zlasti tistih, ki imajo razvite ekonomske odnose v ZDA. To so predvsem države zahodne Evrope, zato je ameriška vlada tudi imela za potrebno, da pošlje tja svojega kvalificiranega diplomata, da vodi razgovore o ameriški devizni politiki.

V zadnjem času sta dolar ogrožala dva faktorja: inflacija v državi in povečano otekanje sredstev v tujino. Prvo in drugo se odigrava pod velikim, če ne celo odločilnim vplivom izdatkov za vojno v Vietnamu. Po eni strani se povečuje potrošnja za vojno v samih Združenih državah, zlasti proizvodnja vojnega materiala. Po drugi vzdržujejo ZDA zelo drag in obsežen vojni stroj na področju Vietnamu, povrh svojih sil, raztresenih po vsem svetu. Kolikšno vlogo ima vojna v Vietnamu po eskalaciji v zadnjih treh letih, najbolje kaže to, da so ZDA v istem času zmetale na to državo več ton eksplozivnih in zažigalnih bomb, kakor pa na vseh evropskih bojiščih med drugo svetovno vojno.

Zunanje težave v zvezi z vojno v Vietnamu se samo povečujejo. Že doslej so se zahodnoevropski zavezniki ZDA bolj ali manj odkrito distancirali od te ameriške akcije. Se več, kritizirana je bila celotna ameriška politika glede Azije, vključno stališča do Kitajske. Vendar pa se je to distanciranje pokazalo v glavnem tako, da te države niso posnemale intervenciji in se niso pridružile v Vietnamu.

Poleg te pasivne rezistence so se občasno slišali tudi glasovi odkrite kritike, medtem ko so nekatere evropske države, predvsem Francija in skandinavske države, dosledno kritizirale vojno. Javno mnenje v teh državah, kakor dokazujejo pred kratkim izvršene raziskave, kaže, da je večina zahodnih Evropejcev proti nadaljevanju vojne v Vietnamu in da je torej za mirno rešitev v vietnamskega vprašanja.

Razumljivo je zatorej, če so zahodnoevropske vlade med omenjenimi razgovori o deviznih ukrepih opozarjale, da bi bila najbolj učin-

kovita zaščita dolarja ustavitve vojne. Vlada v Hanoju je uradno sporočila, da je pripravljena takoj začeti pogajanja z ZDA, če ustavijo bombardiranje Severnega Vietnamu. Zavrnitev pogajani, nadaljevanje vojne in sprejetje deviznih zaščitnih ukrepov je v taki situaciji moralo vzbuditi odločno reagiranje na tej strani Atlantika.

To reagiranje se ne omejuje na bolj ali manj javno izrečene graje Washingtonu. Ščasoma bo to postal čedalje bolj neprijeten spor med atlantskimi zavezniki. Podoba je, da so posamezne vlade v zahodni Evropi privolile na to, da olajšajo položaj z nakupom večjih količin ameriških obveznic in tako na več časa razdele breme, ki jim ga ti restriktivni ukrepi nalagajo. Bližnja prihodnost bo pokazala, koliko bo to odložilo večje neugodnosti in pretrese v teh državah.

Toda kakorkoli trenutno ukrepa-jo ZDA ne morejo nositi bremena vojne v Vietnamu, ne da bi še bolj ogrozile svoje notranjo in zunanjo stabilnost (oziroma prvo in drugo). Evropski partnerji ZDA se zlasti boje zmanjšanja dotoka dolarjev iz turizma. To, postavimo, posebej zadene Italijo, ki z dolarskimi dohodki od turizma v veliki meri drži svojo likvidnost in konkurenčno sposobnost svoje izvozne industrije. Nazadovanje teh dohodkov bi v prihodnji sezoni prizadelo Italijo tembolj, ker so devalvacija angleškega funta in ukrepi za njegovo obvarovanje že odprli črno perspektivo za angleški turizem.

Po drugi strani si Italija, tako kakor tudi druge evropske države, ne morejo želeli padca dolarja, ker bi to spet imelo hude posledice za usodo njene valute. Zahodnoevropske države se pravzaprav zavedajo, da bi padec dolarja povzročil verižne reakcije, kakršne si ne žele. Za interesiranost za to, da bi se tudi dolar «obdržal» in da ZDA ne bi sprejele ukrepov, ki bi prizadeli njihove plačilne bilance, sili te države k stališču, ki bi edino zavarovalo njihove interese, to pa je zahteva, da se dolar reši z ustavitvijo vojne v Vietnamu.

Razplet v Vietnamu ne bi odstranil z dnevnega reda tekočih problemov svetovnega monetarnega sistema in težav dolarja. To so problemi, s katerimi se bodo ZDA in druge države vsekakor morale spoprijeti. Toda zdaj so evropski zavezniki ZDA zainteresirani, da se prepreči nastanek akutne monetarne krize in pridobi na času. Če bodo ZDA ostale gluhe za to željo, se jim utegne to hudo maščevati, tembolj, ker je najnovejša stališča Hanoja pokazalo, da obstajajo realne možnosti, da se najde izhod iz slepe ulice, v katero je Johnsonova vlada potegnila tako svojo državo kot svoje zaveznike.

Poleg novih težav v okviru zunanje politike občuti ameriška vlada hujski odpor tudi v lastni državi. Ta dva pojava sta tesno povezana tudi s tem, kako vpliva vojna v Vietnamu na ameriško ekonomijo. Ravno ekonomski faktor začenja čedalje močneje delovati v območju no-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Italija in dolar

Denarna kriza, ki se je tako hrupno pokazala v zadnjih mesecih, je odslej nedvomno dejavnik, ki bolj kot katerikoli drugi pogojuje gospodarske perspektive celotnega kapitalističnega sveta. Zaenkrat je še težko zagotovo trditi, kam bo ta kriza pripeljala. Kaj lahko Italija pričakuje od ukrepov, ki jih najavlja ameriška vlada?

Razen s povečano trgovinsko konkurenco drugih dežel, ki so razvrednotile valuto, se bo Italija morala spoprijeti tudi s konkurenco ZDA, ki bo mnogo hujša kot v preteklosti. ZDA hočejo, kljub ostremu pritisku mednarodnih zahtev, doseči izrazito izboljšanje v svoji trgovinski bilanci.

Če pomislimo, da se je rast italijanskega gospodarstva v vsem po vojnem obdobju, in celo njegova obnova, ki je sledila v letih 1963-65, lahko uresničila samo zaradi vedno večjega mednarodnega povpraševanja, postanejo jasne vse nevarnosti, ki grozijo prav Italiji zaradi inflacije na svetovni ravni. Te nevarnosti so še toliko večje zaradi gospodarske politike, ki jo vodi italijanska vlada.

Italijanska vlada se je tudi v zadnjem času omejila samo na potrjevanju dosedanjih smeri. Namesto, da bi z vso močjo razvijala učinkovitost in konkurenčnost na mednarodnem tržišču, je izbrala smer, ki prinaša izgubo pomembnih virov, in se s tem odpovedala uresničitvi tistega razvoja, ki je mogoč in potreben.

Kot je znano, zaradi ustavitve prelivanja kapitala ZDA v dežele Skupnega evropskega trga pričakujejo znaten porast davkov na tržiščih evropskih kapitalov. Takšna težnja se je pokazala v času, ko so osrednje banke nekaterih držav povečale obrestne mere. Toda zdaj bo ta težnja močnejša kot kdajkoli, ker se bodo podjetja v državah skupnega trga za financiranje svojega razvoja zatekale samo k evropskim prihrankom. Spričo takšnega položaja pa italijanska vlada pozablja, da velika večina valutnih rezerv ni cilj politike mednarodnega gospodarstva. Italijanski prihranki lahko v veliki meri otekaajo v druge države in Italija lahko prenese, da se bodo zaradi tega občutno zmanjšale njene devizne rezerve.

Ob takšni izbiri se italijanska vlada ukvarja predvsem s tem, da bi ohranila kar največjo liberalizacijo gospodarskih odnosov med Italijo in drugimi kapitalističnimi državami in tako sodelovala pri premagovanju dolarske krize. Toda kakšen smisel ima še naprej biti prvi v politiki liberalizacije odnosov s tujino, ko pa največja kapitalistična sila deluje v nasprotni smeri? In kako je mogoče trpeti, da Italija z vsemi svojimi potrebami še nadalje daje ZDA na voljo velikanske vsote svojih rezerv, ki jih te potem uporabljajo za uresničevanje svoje napadalne politike?

Z raznih strani se sedaj slišijo glasovi, da bi spričo pomanjkanja podjetniškega duha, bilo škodljivo ovirati razvoj ameriških podjetij v Italiji in v Evropi, četudi bi se ta razvoj moral uresničiti z uporabo izključno italijanskih in evropskih prihrankov. Tisti, ki zagovarjajo to stališče, so prav isti, ki še nadalje pridigajo proti širjenju javnega sektorja gospodarstva, to je proti uvajanju novih industrijskih pobud pri podjetjih z državno udeležbo. Skratka, po njihovem mnenju bi Italija morala še naprej štediti in delavci, naj bi bili še naprej slabo plačani, da bi potem lahko dovolili razkošje in s tako akumuliranim kapitalom podpirali krepitev ameriških monopolističnih podjetij v svoji deželi. Toda takšna politika je danes bolj kot je bila nekoč nedopustna. In če potem še upoštevamo potrebo

po povečanju notranjega tržišča, če se hočemo z deželi in ne samo z besedami sporjati z zaostalim poljedelstvom in industrializacijo, potem nam postane jasno, da si Italija ne more dovoliti razkošja, da bi se njen kapital uporabljala v tujini ali da bi podpiral razvoj ameriških podjetij v svoji deželi. Prav tako je jasno, da Italija ne more in ne sme dati ZDA na voljo milijard lir, da bi pomagala nadaljevati dolarski imperializem.

(«Rinascita»)

Ob akcijah za posodobljenje zdravstvene službe

1.

Bolezen je bila že od nekdaj hud sovražnik človeka. Zgodovina nam pove, da so zaradi bolezni izumrli razni narodi, drugi pa so bili močno prizadeti ter oslabiljeni. Seveda se je človek v vseh časih boril proti bolezni. Boril se je pač kakor se je mogel in znal ter s sredstvi, ki so bila več ali manj učinkovita.

V prastarih časih so močno razsajale zlasti hude kužne bolezni. Tudi jetika ni nikoli prizanašala. Menda je ta bolezen prav toliko stara kot človeštvo. Z razvojem civilizacije je tudi na področju zdravstva prišlo do velikih sprememb.

Naj se izpolnijo razna zagotovila!

Stavka kovinarjev v Trstu. Stavka je bila preteklo sredo. Na Trgu Garibaldi je bilo tistega dne zborovanje, na katerem so sindikalni voditelji obravnavali vprašanja, ki so v zvezi z načrti CIPE. Delavci zahtevajo, naj se razne obljube uresničijo ter izpolnijo tudi zagotovila o ohranitvi zaposlitve

Izpoved bivškega ameriškega vojaka, ki je služil v Vietnamu

List «Le Nouvel Observateur» je objavil izpoved Petra Martinensa, bivšega ameriškega vojaka v Vietnamu. Kot študent jezikoslovja so ga bili izvežbali za zasliševalca vojnih ujetnikov. Skozi njegove roke je šlo na tisoče Vietnamcev. Opravil je na stotine zasliševanj, ki so se skoraj vedno končala s pretepanjem ali mučenjem z elektriko. Peter Martinsen je v Vietnamu ponorel, toda sedaj je zdrav, zdi pa se, da ga še vedno mučijo spomini. Prišel je v Kopenhagen, da bi pričal pred «Russellovim razsodiščem». Priobčujemo nekaj njegovih pričevanj.

«Kmalu potem, ko sem prišel v Vietnam, so predstavili naše oporišče v Lon Giao. Medtem, ko smo selili, je bil v zasedi ubit neki Američan. Vojaki so bili silno razdraženi. Aretirali so vse ljudi, ki so jim prišli v roke. Izbral sem enega. O njem nisem vedel nič in začel sem ga zasliševati. Kekel mi je in potem večkrat ponovil, da ne pripada Vietkongu (tj. vietnamskim partizanskim enotam) in da ne ve, kje se skrivajo vietkongovci. Kar prvo trditev zadeva, nisem vedel, ali laže ali govori resnico, glede druge pa sem natančno vedel, da laže. Končalo se je s tem, da sem ga udaril, toda brez uspeha. Kot se v takih primerih pogosto dogaja, me je zamenjal drug zasliševalec, neki poročnik. Storil je kot jaz: najprej mu je zastavljal vprašanja, in ko nanje ni dobil zadovoljivega odgovora, je ujetnika najprej pretepel, potem pa ga je podvrgel mučenju; pripel mu je elektrode na obe roki in na spolovilo. Nisem

prenesel pogleda na mučenje take vrste in sem odšel.

Med neko drugo operacijo smo ujeli enega severnovietnamskega kapetana. Ukazali so mi, naj ga zaslišim. Medtem, ko sem mu jaz postavljaj vprašanja, ga je vodja mojega oddelka mučil na enak način kot prvega, tj. z elektrodi, pripetimi na obe roke in na spolovilo. Kapetan ni nič povedal. Poročnik je pobesnel. Zabil mu je bambusove trske pod nohte. Poveljnik naše enote mu je naredil opazko. Dejal je: mučenje z bambusovimi trskami pušča sledove, medtem ko mučenje z elektrodi ne pušča nobenega sledu. Naročeno nam je bilo, naj delamo z ujetniki, kar hočemo, samo da ne bo sledov.»

Peter Martinsen pripoveduje dalje:

«Ujeli so nekega dezertarja iz južnovietnamske osvobodilne vojske. K nam so ga pripeljali popoldne. Zvečer smo morali zasliševanje prekiniti, kajti naši šotori so bili tako preresetani od krogel, da bi utegnili svetlobo, ki je uhajala skozi luknje, privabiti ogenj sovražnikovega orožja. Jetnika smo izročili neki drugi skupini, ki je imela šotor v varnejšem zavetju. Čez nekaj ur je iz tega šotora prišel nekdo ter povedal, da so ujetniku dali okusiti «magnetofon» in da je pravkar umrl.

Po pravilniku je treba za vsakega ujetnika izpolniti kartotečni listek.

Predlogi komunistov

Zanimive statistike in primerjave

Z zadnjih petdesetih letih je bil dosežen večji napredek na področju zdravstva kot pa v prejšnjih dvajsetih stoletjih skupaj. Statistike to potrjujejo. Življenjska doba v stari Grčiji je trajala povprečno le 30 let. To je razvidno iz nagrobnih spomenikov z datumi rojstva in smrti, pa tudi iz raznih listin, ki so se ohranile. Dva tisoč let kasneje, to je v osemnajstem stoletju našega štetja je povprečna življenjska doba trajala 35 let. To potrjujejo tudi matične knjige, ki jih hranijo starodavne župnije. Iz tega izhaja, da je človek v dvajsetih stoletjih boja proti bolezni napredoval komaj za pet let življenja.

Na začetku sedanjega stoletja je življenjska doba v deželah na Zahodu dosegla povprečje 60 let, danes pa presega celo 70 let. Isto velja tudi za Sovjetsko zvezo, le da se tam vse hitreje razvija in da ni bistvenih razlik med tistimi, ki živijo na deželi in onimi, ki živijo v mestih.

Kljub velikemu napredku v zadnjih 50 letih pa moramo priznati, da v mnogih deželah Azije, Afrike in Latinske Amerike življenjska doba še vedno ne presega povprečja 40 let. To velja predvsem za kraje, kjer gospodari lakota.

Francoski učenjak Villermé je leta 1823 ugotovil, da je bila v Lyonu umrljivost delavcev mnogo višja kot pa umrljivost drugih slojev prebivalstva. Po njegovih ugotovitvah je bila tudi življenjska doba delavcev in njihovih družin mnogo krajša od življenjske dobe družin vodilnega sloja.

Leta 1905 je statistik Nicrofo dokazal, da je bila v siromašnih predelih švicarskega mesta Lausanne umrljivost mnogo višja od umrlji-

vosti v tistih predelih mesta, kjer so živeli imovitejši meščani. Tudi preiskava, ki so jo izvedli v letih 1935-1936 v Združenih državah Amerike je pokazala velike razlike med različnimi plastmi državljanov. Zdravstveno stanje družin, katerih letni dohodki so znašali: 1.000 dolarjev, je bilo mnogo slabše od zdravstvenega stanja družin, ki so imele več kot 5.000 dolarjev letnih dohodkov. V siromašnih družinah je bilo od dva do trikrat več obolenj kot v premožnih družinah. Tudi sedaj je umrljivost otrok ameriških črncev mnogo večja od umrljivosti otrok belcev. Povprečna življenjska doba ameriških belcev traja 71 let, povprečna življenjska doba črncev pa 64 let.

Ker živino v okviru Italije bo zlasti zanimivo izvedeti nekaj podatkov iz te države. Tudi v Italiji je povprečno življenje imovitejših ljudi daljše od življenja siromašnih. Zdravstveno skrbstvo ni povsod in za vse enako, povsod pa je pomanjkljivo. Delavska ali kmečka družina potroši povprečno po 13.500 lir za zdravstveno skrbstvo, družina svobodnega poklica (zdravnika, odvetnika itd.) pa povprečno 63.600 lir letno. Od tisoč otrok jih v Italiji umre povprečno 36 še preden dopolnijo eno leto življenja, toda podrobnejša analiza pove, da je umrljivost mnogo višja v siromašnih družinah. Vidne so tudi razlike med severnimi in južnimi deželami, pa tudi med mesti in podeželjem. V Milanu in Rimu umre samo od 10 do 15 na vsakih 1000 otrok, na podeželju juga pa od 40 do 50. Povprečna življenjska doba Italijanov traja 65 let, toda življenjska doba tistih, ki delajo v nezdramem okolju, je mnogo nižja. Življenje delavcev, zaposlenih v plinarnah, je za 5 let nižje od življenja drugih delavcev; življenje rudarjev pa je celo za deset let krajše od življenja delavcev drugih kategorij.

Razvoj industrije je privedel do velikega in vsestranskega napredka, po drugi strani pa je prav industrija prinesla mnogo škodljivih posledic. Tu mislimo na nezgode pri delu. V Italiji se zgodi vsakih 20 sekund povprečno po ena nezgoda pri delu, vsakih 20 minut pa ena hujša poškodba, katere posledica je invalidnost delavca.

Nekaj podatkov o položaju v Sovjetski zvezi:

V Rusiji je bila pred revolucijo umrljivost zelo visoka, višja kot v drugih velikih evropskih državah. Danes je v Sovjetski zvezi umrljivost nižja kot v kateri koli drugi državi na svetu. Statistika daje naslednje podatke:

Leto	Umrljivost
1913	30,2
1926	20,3
1940	18,0
1946	10,8
1955	8,2
1966	7,3

V pol stoletja se je splošna umrljivost več kot za štirikrat zmanjšala.

Poglejmo še nekatere primerjave:

Država	Leto 1913	Leto 1966
Sovjetska zveza	30,2	7,2
Velika Britanija	14,2	11,8
Italija	19,3	9,9
ZDA	13,2	9,5
Francija	19,0	11,1
Svedska	13,9	10,1

Pred revolucijo je v Rusiji trajala povprečna življenjska doba povprečno 32 let. Takrat je življenjska doba na Angleškem trajala povprečno 50 let, v Franciji 47 in v ZDA 49 let. Sedaj je povprečna življenjska doba v Sovjetski zvezi 70 let.

(Nadaljevanje na 4. strani)

